

Hagyomány és átváltozás
Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs képzőművész alkotásai
című kiállítás (NKA 3906/10537)

2013. november 21-én nyílt meg a **Hagyomány és átváltozás. Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs képzőművész alkotásai című kiállítás** a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban. A kiállítás Zboray Ernő indonéz gyűjteményéből az 1920-as években Nyugat-Jáván vásárolt, 19. századi *wayang golek* bábkészletének a Hopp Ferenc Múzeumban őrzött darabjait együtt mutatja be, Gaál József kortárs magyar képzőművész „*wayang inspirációval*”, mintegy a művészetet segítségül hívva párbeszédet kezdeményezve két, egymástól távoli kultúra között. Ennek megfelelően, a közel száz műtárgyat felvonultató kiállítás két nagyobb tematikus egységre bontható. A bemutatott alkotások között láthatók Gaál József *Wayang inspiráció* címet viselő animációs rövidfilmjei is. A jávai hangulatot autentikus helyi népzene idézi fel, a *wayang* hagyományából táplálkozó kortárs műalkotások létrejöttének körülményeiről, szellemi háttéréről pedig a művésszel készült riportfilmből tudhat meg további részleteket a látogató.

A kiállítás nyelve: magyar / angol

A kiállítás zárásának tervezett időpontja: 2014. augusztus 31.

Elnyert támogatás: 2.880.000 Ft

Látogatószám a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban: 2450 fő 2014. április 24-ig; a kiállítás jelenleg is áll, 2014. augusztus 31-én zár.

Kiállításához kapcsolódóan megtartott rendezvények: szatellit programok, és családi napok (lásd alább)

A kiállításához magyar-angol nyelvű katalógus készült (mellékelve). Továbbá múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet is készült (másik pályázatból finanszírozva).

A pályázati beszámoló online elérhető az Iparművészeti Múzeum honlapjáról, az alábbi címen: <http://www.imm.hu/palyazati beszamolok>

A kiállításról további információk elérhetőek az Iparművészeti Múzeum honlapján: <http://www.imm.hu/hu/exhibits/view/269>

Katalógus

Hagyomány és átváltozás. Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai.

Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013. 63 p., ill.

Tartalom / Contents:

7 | Bevezetés

9 | Introduction

13 | Brittig Vera: Zboray Ernő hagyatéka a Hopp Ferenc Múzeumban

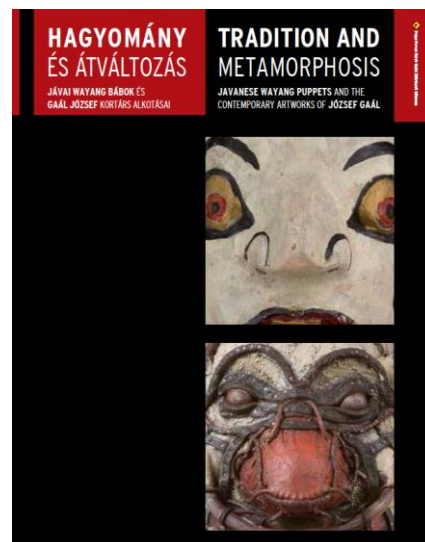
29 | Vera Brittig: The legacy of Ernő Zboray in the Ferenc Hopp Museum

39 | Gaál József: Hagyomány és átváltozás

51 | József Gaál: Tradition and metamorphosis

60 | Gaál József életrajza | Biography of József Gaál

63 | Kiejtési mutató, rövidítések | Abbreviations

A kiállítás

A kiállítótérben a 19. századi, Zboray Ernő gyűjtéséből származó *wayang* bábok öt tematikus egységben jelennek meg Gaál József kortárs alkotásai mellett.

A bevezető folyosón felnagyított archív fotó idézi fel a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban 1931-1933 között Zboray gyűjteményéből rendezett *wayang* kiállítást, és itt látható Gaál József két nagyméretű, a jávai árnyjátékok hatására készült rizspapír képe.

A második egységben a hagyományos jávai bábjáték műfajokra utaló egy-egy tárgyat helyeztünk el, valamint itt peregnek Gaál József *Wayang inspiráció* című animációs filmjei is. Vásznon mögött forgó állványon mutatjuk be egy *wayang kulit* báb árnyképét, melyet a látogatók maguk hozhatnak mozgásba.

A harmadik kiállítási egységben Gaál József alkotásai és Zboray Ernő gyűjteményéből a mindenekelőtt azokat inspiráló úgynevezett *erdei emberek* és bohóc bábfigurák, kellékbábok állnak folytonos párbeszédben egymással.

A negyedik egységben egy hagyományos nyugat-jávai bábszínpad elrendezését követve állítottuk ki gyűjteményünk *wayang golek* bábjait, valamint Gaál József kortárs bábjait. Itt mutatjuk be szerkezeti ábra segítségével a bábok felépítését. Mozgatásukat a látogatók erre a célra kihelyezett bábokon próbálhatják ki.

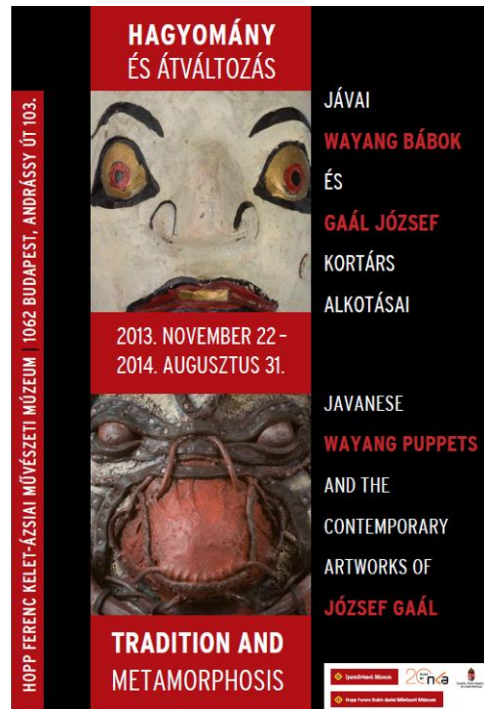
A múzeumpedagógiai foglalkoztató teremben a kiállított műtárgyakat – elsősorban a fiatalabb korosztály számára – tágabb kontextusba helyezik Gaál József vázlatrajzai, valamint egy közép-jávai gamelán zenekar, és néhány további tárgy (pl. gamelán zenekar makettje, hagyományos jávai batik technikával készült textilek) a múzeum délkelet-ázsiai gyűjteményéből.

Képek a kiállításról:

A kiállításhoz meghívó, molinó és plakátok készültek:

FENNTARTÓ PROGRAMOK

(múzeumpedagógiai alkalmak, szakmai programok, tárlatvezetés a kiállító képzőművésszel)

Az időszaki kiállításban több alkalommal került sor szakvezetésre Gaál Józseffel, a kiállító művésszel (az egyébként heti rendszerességgel megvalósuló tárlatvezetésekén kívül), melynek során a látogatók közvetlenül ismerhették meg a kortárs alkotások létrejöttének gondolati hátterét, műhelytitkait, az alkotás folyamatát.

DÁTUM	MEGNEVEZÉS	ALKALOM
2013.11.21.	szakvezetés	1
2013.11.23.	szakvezetés	1
2013.11.26	szakvezetés, egyetemi óra	1
2013.12.14.	múzeumpedagógiai foglalkozás	1
2014.02.15.	szakvezetés	1
2014.03.22.	szakvezetés	1
2014.04.08.	szakvezetés, egyetemi óra	1
		Össz.: 7 alkalom

Szatellit programok elsősorban ún. családi napok alkalmával valósultak meg, melyek alapvetően törekedtek minden korosztály megszólítására. A családi napok programjai ennek megfelelően rendszerint tartalmaztak szakmai előadást, valamint múzeumpedagógiai foglalkozást – a programok a kiállító képzőművész részvételével jöttek létre.

Családi nap (I-II.): *Jávai tradíció – keresztény tanítások* (2013. 12. 14-15.)

A Hagyomány és átváltozás - Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai című időszaki kiállítás az indonéz szigetvilág egyik legismertebb művészeti ágát, a wayangot értelmezi újra. A hagyományok és szigorú szabályok által kötött, ám mégis rugalmas műfaj a keresztény tartalmak közvetítésére is lehetőséget teremt. A karácsonyi programon előadások, kézműves foglalkozások kínálnak újabb nézőpontokat az indonéz szigetvilág művészetének megismeréséhez.

PROGRAMOK

december 14. szombat

10.00-13.30
Kézműves foglalkozás

13.30-15.30
Közös rajzolás Gaál József kortárs művésszel

16.00 órától
Nyitogató Bábcsoport előadása

december 15. vasárnap

10.00-13.00
Kézműves foglalkozás

16.00-17.30
Brittig Vera előadása „A jávai wayang hagyomány keresztény változatáról”

Ajánldék? Csomagolás? Segítünk!
A családi hétvégén a múzeum shopban megvásárolt termékekhez díjcsomagolást biztosítunk.

HÖPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM
1056 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 103. • WWW.HMNHU

NYITOGATÓ BÁBCSOPORT PROGRAM - JÁVAI HANGULATBAN - JÁVAI TRADÍCIÓ - KRESZTÉNY TANÍTÁSOK - 2013. DECEMBER 14-15.

Spontán Szombat

Haaz Ferenc Galériák Művészeti Múzeuma

A Hagyomány és átváltozás – Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai című időszaki kiállítás az indonéz szigetvilág egyik legismertebb művészeti ágát, a wayangot értelmezi

újra. A hagyományok és szigorú szabályok által kötött, ám mégis rugalmas műfaj a keresztény tartalmak közvetítésére is lehetőséget teremt. A karácsonyi programon kézműves foglalkozások, közös rajzolás Gaál József képzőművésszel, a Nyitogató Bábcsoport előadása, és Brittig Vera szakmai előadása „A jávai wayang hagyomány keresztény változatáról” kínált újabb nézőpontokat az indonéz szigetvilág művészetének megismeréséhez.

Közösségi alkalom (I.): *Bábszínházi világnap alkalmából elkövetett bábtett* (2014. 03. 21.)

Március 21-e a meteorológiai tavasz kezdete és egyben a bábszínház világnapja is volt, mely alkalommal a magyar nyelvű bábművészet műfaji sokszínűségével ismerkedhetett meg minden kedves érdeklődő új és váratlan körülmények között. A Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum is részese volt a hagyományteremtő alkalomnak, melynek során előadóművészek reagáltak a *Hagyomány és átalakulás - Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai* című időszaki kiállítás témájára.

Világjáró Marionettek * Sarkadi Bence marionett művész etűd-előadása
No, megállj csak Kancsil! * indonéz mesejelenetek a Marica Produkció – Sz. Nagy Mária, Philipp György, Tárnok Marica bábművészek – előadásában

Családi nap (III.): *Tavaszkedzet* (2014. 03. 22.)

A bábszínházi világnap megünneplése után, tavaszkezdő családi program keretében kulturális hétvégére vártunk minden kicsit és nagyot. Szakmai tárlatvezetés során a jávai wayang archaikus, szigorú szabályok által kötött, mégis rugalmas műfajával ismerkedhettek meg az érdeklődők, melyeket Gaál József kortárs művei aktualizáltak. Ezt követően a bábművészet jeles képviselői szólították meg – nemcsak – a gyermekkorosztályt. A Színes Falu Csoport mongol mesefeldolgozását követően Gaál József kortárs képzőművész a bohócfigurák átváltozásáról beszélt saját művein keresztül, majd gamelán zenészek elméleti és gyakorlati bevezető után a közép-jávai gamelán különleges, az európai fül számára kihívásokkal és ismeretlen kincsekkel teli zenei világába kalauzoltak el mindenkit.

európai fül számára kihívásokkal és ismeretlen kincsekkel teli zenei világába kalauzoltak el mindenkit.

Családi nap (IV.): *Indonéz nap* (2014. 04. 26.)

INDONÉZ NAP | CSALÁDI RENDEZVÉNY
A HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

2014. április 26-án, szombaton, 14 óra-18 óra között a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum szeretettel vár minden érdeklődőt családi hétköznapra. A kerti programok során élő gamelán kísérettel jávai táncok kerülnek bemutatásra, köztük a *Tari Satria*, Közép-Jáváról, Yogjakartából származó tánc, mely elsősorban férfiak által előadott táncok mozdulataiból építkezik; erőteljes zenei kísérete a tánc karakterét hangsúlyozza, mely a csatába induló nemes harcos felkészülését játssza el. A nyugat-jávai *Tari Jaipong (Jaipong-ronggeng beken)* pedig igen népszerű, már-már kihívó tánc, hagyományosan az esküvők kötelező eleme; hangsúlyos dobjátékokra épülő zenei kísérete arab hatásról tanúskodik, dinamikus mozdulatsora a helyi harcművészet, a *pencak silat* mozdulataiból merít. Az előadásokat követő workshopokon szakértők segítenek mind a jávai táncok, mind a gamelán zene elsajátításában, közben kézműves pavilon és indonéz ruhapróba áll az érdeklődők rendelkezésére.

KERTI PROGRAMOK:
14.00-17.00: **Bábatalakulás** (szülővel együtt)

14.00-18.30: **Indonéz táncok élő gamelán kísérettel** (Tari Satria, Indonéz táncok)

16.00-17.30: **Indonéz ruhapróba** (szülővel együtt)

A NAP FOLYAMÁJA:
Aztán gabonyák - Ételész indonéz viselet | Ruhák az indonéz szövegvilágól

A családi nap belépője 800 Ft/fő, melyet az összes programon részt vevő vendégnek kell tölteni.

Cím: 1062. Budapest, Andrássy út 103. Telefon: 06 1 322 8476. Nyitva tartás: 9-19:30 óra

A programkiosztás jogait fenntartjuk!

További információ: facebook.com/hoppferencmuzeumhopppferenc. Telefon: 06 1 322 8476

2014. április 26-án, szombaton, 14 óra–18 óra között a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum szeretettel vár minden érdeklődőt családi hétköznapra. A kerti programok során élő gamelán kísérettel jávai táncok kerülnek bemutatásra, köztük a *Tari Satria*, Közép-Jáváról, Yogjakartából származó tánc, mely elsősorban férfiak által előadott táncok mozdulataiból építkezik; erőteljes zenei

kísérete a tánc karakterét hangsúlyozza, mely a csatába induló nemes harcos felkészülését játssza el. A nyugat-jávai *Tari Jaipong (Jaipong-ronggeng beken)* pedig igen népszerű, már-már kihívó tánc, hagyományosan az esküvők kötelező eleme; hangsúlyos dobjátékokra épülő zenei kísérete arab hatásról tanúskodik, dinamikus mozdulatsora a helyi harcművészet, a *pencak silat* mozdulataiból merít. Az előadásokat követő workshopokon szakértők segítenek mind a jávai táncok, mind a gamelán zene elsajátításában, közben kézműves pavilon és indonéz ruhapróba áll az érdeklődők rendelkezésére.

Múzeumpedagógiai program

Az időszaki kiállításához meghirdetett múzeumpedagógiai program két munkacímen (*Életre kelt árnyékok*, *Metamorfózis*) ajánl foglalkozásokat elsősorban a gyermekkorosztálynak.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokra, tárlatvezetékekre előzetes bejelentkezés szükséges!

Foglalkozásaink díja gyermek és ifjúsági csoportoknak:

ÉLETRE KELT ÁRNYÉKOK
Múzeumi óra: 800 Ft/fő
(A belépődíjat is tartalmazza)

METAMORFÓZIS
Kézműves foglalkozás: 1300 Ft/fő
(A belépődíjat is tartalmazza)

Múzeumi programjaink felnőtt csoportok számára is lehetőséget kínálunk az ismeretszerzésre a kiállítás látogatás és az azt követő kézműves foglalkozás keretében.

Foglalkozásaink díja felnőtteknek: 1500 Ft/fő
(A belépődíjat is tartalmazza)
Minimumum 10 fő bejelentkezése esetén.

PÁLYÁZAT
Szeretettel várjuk a híres jávai mese, Az esőkirály és a szépséges Jázminvirág történetét feldolgozó alkotásokat. • Határidő: 2014. március 31.
A mese és a pályázat kiírás az alábbi címen érhető el: www.imm.hu/hoppmuzeum

Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum
1062. Budapest, Andrássy út 103.
Email: hoppmuzeum@imm.hu
Telefon: 06 1 456 51 10, 06 1 456 51 53
Facebook: Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeum

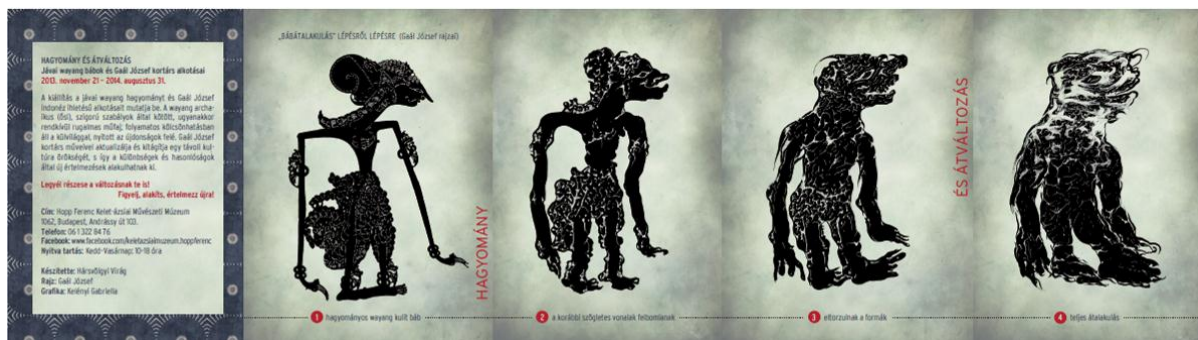
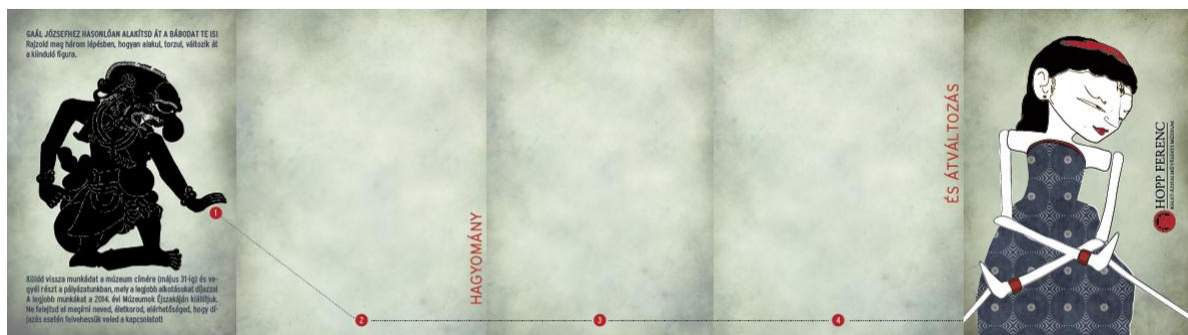
HAGYOMÁNY ÉS ÁTVÁLTOZÁS
JAVAWAHANG BÁBOK
ÉS GÁLLI KÖZEP KORTÁRS ALKOTÁSAI
2013. november 21–2014. augusztus 31.

Kiterjesztett múzeumpedagógiai programok:

- I. *Az Esőkirály és a szépséges Jázminvirág* jávai témájú, illusztrációs mesepályázat (2014. 03.31-i határidővel és 2014. 06.07-i kiállítás és díjátadó)
- II. „*Bábatalakulás*” lépésről-lépésre: a kiállításához készült interaktív foglalkoztató füzettel visszaküldött alkotások tervezett tablókiallítása (2014-es Múzeumok Éjszakáján)

Múzeumpedagógiai foglalkoztató kiadvány Gaál József kortárs képzőművész rajzaival

Az időszaki kiállításhoz tervezett interaktív múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet a kiállítás témájára szorosan reagál, miközben a felhasználóknak, életkori megkötés nélkül teljes szabadságot ad. A kiállító kortárs művész, Gaál József rajzai alapján a kiállítás tematikájára, „*Hagyomány és átváltozás*” egyértelmű visszacsatolást jelent a füzetet használóknak a szabad képzettársítása, melyet rajzban realizálhat a kiállított műtárgyak alapján. A vállalkozó kedvűek számára az elkészült munka a múzeumba visszaküldhető, egyfajta rajzpályázati részvétellel egyenértékű, hiszen a legjobb visszaérkezett alkotásokból a 2014-es Múzeumok Éjszakáján tablókiállítás lesz látható.

HAGYOMÁNY ÉS ÁTVÁLTÓZÁS
 Jémi weyang bibók és Gaál József kortárs alkotásai
 2013. november 21. – 2014. augusztus 31.

A kiállítás a jémi weyang hagyományát és Gaál József kortárs művészetét mutatja be. A weyang archaikus (ős), szögletes sziluettjei által adott, ugyanakkor modernizált megjelenés mindig is a népi kultúrát és a kortárs művészetet egyaránt képviselve létezik. Gaál József kortárs művészetét aktualizálja és kibővíti egy távoli kultúra örökségét, s így a népi és a kortárs művészetek közötti kapcsolatot újra felvesszük a látogatók számára.

Lepelt részese a változásoknak te is!
 Fegyver, alakítás, érzékelés újrafeltalálása

Cím: Hopp Ferenc Kortárs Művészeti Múzeum
 1023. Budapest, Árpád utca 102.
 Telefon: 06 1 327 84 76
 Facebook: www.facebook.com/hoppferencmuzeum
 Nyitva tartás: kedd – vasárnap: 10–18 óra

Készítette: Múzeumi Világ
 Rajz: Gaál József
 Grafika: Kertész Gabriella